

УДК 351.74(477)

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.3.17>

Возняковська Крістіна Анатоліївна,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри цивільного, господарського права та приватноправових дисциплін

Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту

Національного університету «Одеська юридична академія»

ORCID ID: 0000-0002-0351-7107

Біленець Дарія Анатоліївна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри цивільного, господарського права та приватноправових дисциплін

Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту

Національного університету «Одеська юридична академія»

ORCID ID: 0000-0003-0866-0698

ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

THE ROLE OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT AGENCIES IN ENSURING PUBLIC SAFETY AND CIVIL ORDER

У статті здійснено комплексне дослідження системи забезпечення публічної безпеки та громадського порядку в Україні крізь призму правового статусу, повноважень та функціональної взаємодії основних правоохоронних органів.

Акцентовується увага на сучасному змістовому наповненні поняття «публічна безпека», яке набуло актуальності після ухвалення Закону України «Про Національну поліцію», проте досі не має чіткого нормативного визначення. Підкреслено розмитість меж між категоріями «громадська безпека», «публічний порядок» і «правоохоронна функція», що зумовлює як наукову, так і практичну невизначеність у регулюванні відповідних правовідносин. Здійснено систематизацію нормативно-правових джерел, що регламентують діяльність Національної поліції, Служби безпеки України, Національної гвардії, ДСНС та інших суб'єктів, які залучаються до охорони публічного порядку.

Аналізовано проблеми дублювання функцій, фрагментарності законодавства, неузгодженості повноважень на міжвідомчому рівні. Особливу увагу приділено діяльності правоохоронних органів у контексті воєнного стану, коли зростають вимоги до ефективної взаємодії, оперативності реагування, стратегічного управління ризиками та сталого комунікаційного забезпечення.

Узагальнено форми міжінституційної взаємодії у сфері безпеки, роль Міністерства внутрішніх справ як координуючого органу, значення рішень РНБО та указів Президента у формуванні безпекової політики. Підкреслюється недостатність ресурсного забезпечення та виклики цифрової доби: від кіберзагроз до дезінформації. Обґрунтовано потребу в ухваленні Стратегії публічної безпеки як базового документа для інтеграції національного сектору безпеки в європейську систему, адаптації до стандартів НАТО, розвитку цифрових платформ реагування, залучення громадських структур до безпекових ініціатив. У статті запропоновано концептуальний підхід до оновлення законодавства у сфері публічної безпеки з урахуванням викликів війни, реформ адміністративного управління та гуманізації правоохоронної діяльності.

Ключові слова: правоохоронні органи, публічна безпека, громадський порядок, національна безпека, Національна поліція, СБУ, Національна гвардія, координація, воєнний стан, правове регулювання.

This article provides a comprehensive study of the system for ensuring public safety and public order in Ukraine through the lens of the legal status, powers, and functional interaction of the principal law enforcement agencies. Particular attention is paid to the contemporary legal interpretation of the concept of «public safety», which gained relevance following the adoption of the Law of Ukraine «On the National Police, but still lacks a clear normative definition. The blurred boundaries between the categories of «civil security», «public order» and «law enforcement function» are emphasized, as they cause both theoretical and practical uncertainty in the regulation of relevant legal relations.

The article systematizes the legal and regulatory sources governing the activities of the National Police, the Security Service of Ukraine, the National Guard, the State Emergency Service, and other entities involved in maintaining public order. It examines the issues of overlapping functions, fragmentation of legislation, and lack of coordination in powers at the inter-agency level.

Special emphasis is placed on the functioning of law enforcement agencies under martial law, which increases the demands for effective cooperation, rapid response, strategic risk management, and consistent communication frameworks.

The study generalizes the forms of inter-institutional interaction in the field of public security, highlights the role of the Ministry of Internal Affairs as a coordinating body, and analyzes the significance of the decisions of the National Security and Defense Council and presidential decrees in shaping security policy. The insufficient resource provision and the challenges of the digital age – ranging from cyber threats to disinformation – are underscored. The article substantiates the necessity of adopting a Public Safety Strategy as a foundational policy document to integrate the national security sector into the European system, adapt to NATO standards, develop digital response platforms, and enhance the involvement of civil society in security initiatives. A conceptual approach is proposed for updating legislation in the sphere of public safety, taking into account the challenges of war, administrative reform, and the humanization of law enforcement activities.

Key words: law enforcement agencies, public safety, public order, national security, National Police, Security Service of Ukraine, National Guard, interagency coordination, martial law, legal regulation.

Постановка проблеми. Питання публічної безпеки в Україні набуло особливої актуальності у зв'язку з різким ускладненням внутрішньої та зовнішньої безпекової ситуації, спричиненої збройною агресією Російської Федерації, гібридними загрозами, а також загальним зростанням недовіри до інституцій публічної влади. Водночас, незважаючи на критичне значення публічної безпеки для захисту конституційного ладу, прав і свобод людини, досі відсутні її чітке нормативно-правове визначення, а правовий статус суб'єктів, які здійснюють охорону публічного порядку, залишається фрагментарним і дискусійним.

Поняття «публічна безпека» увійшло в законодавчий обіг лише після прийняття Закону України «Про Національну поліцію» у 2015 році, однак його сутність, межі та співвідношення з термінами «громадська безпека» і «громадський порядок» залишаються неузгодженими у науці, практиці і нормативних актах. Особливої гостроти проблема набуває в умовах дії воєнного стану, коли зростає роль координації між суб'єктами правоохоронної системи, а також підвищуються вимоги до ефективності їх взаємодії, ресурсного забезпечення та відповідальності.

Водночас, як демонструє практика останніх років, неузгодженість у повноваженнях, дублювання функцій та відсутність єдиної стратегічної концепції публічної безпеки ускладнюють реалізацію правоохоронної функції держави. Це, у свою чергу, створює ризики для правопорядку, внутрішньої стабільності та імплементації стандартів ЄС і НАТО у сфері правоохоронної політики.

Тому виникає об'єктивна потреба у комплексному науково-правовому дослідженні системи правоохоронних органів як ключових суб'єктів забезпечення публічної безпеки та громадського порядку в Україні, з акцентом на законодавче регулювання, практичну взаємодію структур, виклики війни та перспективи реформ у межах євроінтеграційного курсу держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання забезпечення публічної безпеки та ролі правоохоронних органів України досліджуються здебільшого в межах загальних робіт з адміністративного права, теорії національної безпеки та державного управління. У спеціалізованій юридичній науці спостерігається активізація наукового інтересу до теми публічної безпеки, однак системні аналітичні праці, присвячені саме комплексному правовому аналізу суб'єктів охорони публічного порядку, залишаються поодинокими. У наукових працях О.О. Кучеровського, А.І. Киська, І.В. Зозулі та О.І. Довганя висвітлюються ключові аспекти нормативного забезпечення публічної безпеки, здійснено спробу теоретичного узагальнення поняття, а також аналізується практика застосування термінології у законодавстві та підзаконних актах. Питання статусу та повноважень окремих правоохоронних органів досліджуються у працях В.В. Миргород-Карпової, А. Фаріон-Мельник, О. Яремко, О.С. Яри, Н.Г. Сорокіної, О.П. Світличного, де акцент зроблено на проблемах законодавчої неврегульованості функцій, дублюванні повноважень та відсутності системної взаємодії між силовими структурами. Водночас низка питань, зокрема правове розмежування компетенції правоохоронних органів, формування міжвідомчої координації, нормативне закріплення механізмів партнерства з громадянським суспільством, цифровізація та гуманізація публічної безпеки, потребують подальшого теоретичного осмислення і практичного унормування, особливо в умовах воєнного стану та перехідного правопорядку.

Метою статті є з'ясування змісту та правової природи ролі правоохоронних органів України у системі забезпечення публічної безпеки та громадського порядку, визначення їх функціонального значення в контексті реалізації державної політики національної безпеки, а також аналіз чинних нормативно-правових засад, форм міжвідомчої взаємодії, структурної побудови та акту-

альних викликів, що впливають на ефективність їх діяльності в умовах воєнного стану, цифрової трансформації та наближення до європейських безпекових стандартів.

Основний виклад матеріалу. «Публічна безпека в Україні» – це поняття відносно нове для вітчизняної правової термінології. Воно увійшло в офіційний обіг, зокрема, із прийняттям Закону України «Про Національну поліцію», у якому визначено, що однією з основних функцій поліції є забезпечення публічної безпеки та порядку [6].

Попри це, значення самого терміна «публічна безпека» не було чітко сформульовано у жодному з нормативно-правових актів. Це створює передумови для плутанини, зокрема при зіставленні цього поняття з термінами «громадська безпека» чи «громадський порядок».

Науковці висловлюють різні підходи до розмежування понять. Так, Зозуля І.В. разом із Довганем О.І. звертають увагу на те, що введення терміна «публічна безпека» в законодавство відбулося без належного обговорення серед фахівців і без наукового підґрунтя. Вони підкреслюють, що «публічна безпека» не повинна ототожнюватися з «громадським порядком», адже останній охоплює лише одну складову ширшої системи забезпечення безпеки – профілактику правопорушень у громадських місцях. Натомість публічна безпека включає не тільки охорону порядку, але й попередження масових загроз, кризових ситуацій, захист об'єктів критичної інфраструктури тощо [10, с. 86].

Варто також враховувати думку Киська А.І., який аналізує систему нормативно-правових актів у сфері публічної безпеки. Він зазначає, що ці акти мають створити не просто регламентацію дій органів державної влади, а стати основою для злагодженого функціонування держави і громад у питаннях запобігання загрозам, підтримання стабільності та правопорядку. Особливо актуальним, на його думку, є посилення правового регулювання в умовах воєнного стану [12, с. 419].

З точки зору законодавчої системи, публічна безпека є частиною національної безпеки. Це прямо випливає із положень Закону України «Про основи національної безпеки України», де серед основних загроз згадується дестабілізація суспільства та загрози правам громадян [7].

Таким чином, публічна безпека – це не просто контроль за правопорядком на вулиці. Це ширша концепція, яка охоплює профілактику, реагування, інформаційну стабільність, захист інтересів людини, суспільства і держави в єдиному правовому полі. В українському законодавстві відсутнє

однозначне нормативне визначення поняття «правоохоронні органи». Це підтверджується як практикою правозастосування, так і численними науковими дискусіями.

Проблема ускладнюється тим, що в різних нормативних актах перелік органів, які здійснюють правоохоронну функцію, подається по-різному – від вузького до розширеного. Деякі джерела включають до правоохоронної системи лише поліцію, прокуратуру, СБУ та інші силові структури, тоді як інші – додають і митну службу, прикордонну службу, та навіть деякі підрозділи місцевого самоврядування [16]. На думку Фаріон-Мельник А. та Яремко О., в Україні досі немає належного юридичного закріплення поняття «правоохоронні органи». Вони вважають, що для чіткого розуміння цього терміна слід відрізнити його від суміжних категорій: «система правоохоронних органів», «правоохоронна функція», «правоохоронна діяльність». Водночас автори пропонують дефініцію: правоохоронні органи – це державні органи, які на професійній основі здійснюють правоохоронну діяльність, спрямовану на охорону правопорядку, захист прав і свобод громадян, протидію правопорушенням [19, с. 66]. Яра О.С. звертає увагу, зазначаючи, що правоохоронну функцію у широкому значенні здійснюють не тільки класичні силові структури, а й органи виконавчої влади, які не є суто правоохоронними за своєю сутністю. Вона робить висновок, що до моменту, поки законодавець чітко не закріпить визначення системи правоохоронних органів, в Україні триватимуть фахові дискусії та неоднозначність застосування цього терміна [20, с. 477]. Це питання ускладнює і процес реформування. У статті Миргород-Карпової В.В. обґрунтовано, що реформа правоохоронних органів в Україні не може бути ефективною без чіткого і усталеного розуміння, кого ми вважаємо такими органами. Зокрема, авторка наголошує на потребі гуманізації правоохоронної функції, переосмислення її місії у європейському контексті як захисту прав людини, а не лише інструменту контролю [14, с. 147].

Питання повноважень різних органів у сфері публічної безпеки залишається не просто технічним, а воно напряду впливає на якість захисту громадян. Кожен із суб'єктів виконує свою, досить чітко окреслену функцію, хоча між ними неминуче виникають перетини. Проте саме злагоджена взаємодія і розуміння меж відповідальності є запорукою ефективності. Закон «Про Національну поліцію» визначає поліцію як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує охорону прав і свобод людини, протидію злочин-

ності, підтримання публічної безпеки і порядку [6]. Поліцейський має право застосовувати спеціальні засоби для забезпечення публічної безпеки, використовувати відеоспостереження, проводити превентивні заходи тощо. Як зазначає І.В. Зозуля, у цьому законі поняття «публічна безпека» вживається щонайменше 14 разів, що свідчить про його системну роль у правовому регулюванні діяльності поліції [10, с. 85]. На поліцію покладається найвидиміша частина державної присутності, бо вона на вулицях, у конфліктах, на викликах. І саме це робить її репутацію вирішальною для рівня довіри до держави в цілому.

СБУ відповідно до Закону України «Про Службу безпеки України» виконує функцію державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, головне завдання якого – захист державного суверенітету, територіальної цілісності, конституційного ладу, а також протидія тероризму [3]. У контексті публічної безпеки СБУ несе відповідальність за нейтралізацію організованих загроз таких, як диверсії, терористичні акти, підрив інформаційної безпеки. Тобто, якщо поліція забезпечує стабільність «на поверхні», СБУ працює з загрозами «під ґрунтом».

Закон України «Про Національну гвардію України» визначає її як військове формування з правоохоронними функціями, яке діє в системі МВС і бере участь у забезпеченні громадського порядку, у тому числі в умовах надзвичайного або воєнного стану [4]. Також було затверджено порядок взаємодії між НГУ та поліцією, який передбачає спільне патрулювання вулиць, вокзалів, громадських місць у разі масових подій або загрози дестабілізації ситуації [12, с. 423]. Це все реалії війни: військові з автоматами в мирному місті вже не сенсація, а продуманий елемент системи безпеки. ДСНС відповідає за реагування на надзвичайні ситуації: природні, техногенні, соціальні та запобігання їм. У сфері публічної безпеки ДСНС є ключовим суб'єктом на етапі подолання наслідків подій, що загрожують життю і здоров'ю людей.

У статті Пархоменко-Куцевіл О.В. наголошено: одним із основних завдань ДСНС є формування умов для оперативного реагування, забезпечення координації з іншими структурами, участь у відновленні об'єктів, яким заподіяно шкоду внаслідок надзвичайних ситуацій [15, с. 145]. Відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», громадяни мають право створювати добровільні об'єднання, що діють у межах компетенції

місцевих рад і поліції [2]. Ці формування можуть патрулювати вулиці, бути присутніми на масових заходах, сприяти в попередженні правопорушень. У теорії – це прояв демократії. На практиці ж, їх ефективність багато в чому залежить від політичної волі місцевої влади й професійної підтримки поліції.

Однією з ключових передумов ефективної безпекової політики є узгоджена діяльність усіх суб'єктів, які відповідають за охорону публічної безпеки. В Україні така координація здійснюється на кількох рівнях: загальнодержавному, регіональному та локальному. МВС України є основним координатором діяльності поліції, Національної гвардії, ДСНС та інших підрозділів, що входять до сфери його управління. Відповідно до Положення про Міністерство внутрішніх справ України, МВС забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку [8. МВС – це центр, через який держава спрямовує і координує зусилля всіх виконавців на місцях. Кучеровський О.О. у своїй дисертації підкреслює, що структура МВС суттєво змінилася у зв'язку з децентралізацією. Територіальні органи МВС як такі були скасовані, а діяльність ЦОВВ у сфері внутрішніх справ координується Міністром. Водночас саме МВС організовує оперативні штаби, формує плани реагування на кризові ситуації, а також забезпечує функціонування системи поліцейських послуг як елементу публічної безпеки [13, с. 174]. РНБО виконує стратегічну функцію. В умовах загострення внутрішніх загроз РНБО координує діяльність усіх силових відомств через ухвалення відповідних рішень, які вводяться в дію указами Президента України. В контексті публічної безпеки РНБО виступає ініціатором загальнодержавних стратегій безпеки, включаючи Стратегію національної безпеки [9].

Форми міжвідомчої взаємодії у сфері публічної безпеки реалізуються через створення оперативних штабів у регіонах під час надзвичайних ситуацій, формування спільних патрулів поліції та Національної гвардії України, використання інформаційних платформ спільного реагування, а також залучення громадських рад до розробки та моніторингу реалізації безпекової політики. Сорокіна Н.Г. у своєму дослідженні підкреслює, що для належного публічного управління у сфері безпеки потрібна не просто структурна взаємодія, а реальна підзвітність і прозорість процесу. Вона акцентує на важливості адаптації управлінських рішень до нових територіальних моделей і умов гібридних загроз [18, с. 72].

Співпраця між поліцією, гвардією, місцевою владою часто існує лише на папері. Але саме від реальної взаємодії залежить, чи буде порядок не лише в центрі, а й у спальних районах і селах. Одна з найсуттєвіших проблем це дублювання функцій між поліцією, НГУ, ДСНС, громадськими формуваннями. Часто виникає ситуація, коли кілька структур мають однакові обов'язки, але не визначено, хто саме і коли має діяти. Це не лише неефективно, а й небезпечно в умовах надзвичайних ситуацій. Зозуля І.В. вказує, що на рівні законодавства різниця між завданнями різних правоохоронних структур іноді виглядає штучною. Замість чіткого розмежування ми маємо розмиті функції, що призводить до колізій у повноваженнях [10, с. 88]. Сучасна система публічної безпеки в Україні зазнала суттєвого навантаження з початком повномасштабної війни. У цих умовах усі органи публічної влади, особливо правоохоронні, були змушені оперативно адаптувати свою діяльність до нової безпекової реальності.

Правова основа забезпечення порядку в умовах війни закладена в Законі України «Про правовий режим воєнного стану», який визначає воєнний стан як особливий режим, що передбачає надання додаткових повноважень органам влади, військовому командуванню, а також можливість тимчасового обмеження прав і свобод громадян [5]. Як зазначає Кучеровський О.О., такий режим дозволяє сформувати нові підходи до розуміння публічної безпеки: це вже не лише попередження правопорушень, а забезпечення стабільності суспільства в умовах надзвичайної небезпеки. Поліція, замість фокусування на дрібних правопорушеннях, концентрується на підтриманні контролю над ситуацією, координації евакуацій, протидії диверсіям та швидкому реагуванню на загрози [13, с. 165]. Національна поліція виконує низку додаткових функцій: контроль за переміщенням громадян, запровадження комендантської години, супровід гуманітарних вантажів, робота з внутрішньо переміщеними особами. Закон визначає, що на територіях, де введено воєнний стан, можуть утворюватися військові адміністрації з функціями забезпечення громадського порядку [5; 13, с. 167].

Служба безпеки України виконує контррозвідальні функції: боротьбу з диверсійними групами, виявлення колабораціоністів, нейтралізацію терористичних загроз. Система захисту стратегічних об'єктів у воєнний час суттєво посилена згідно із Законом «Про Службу безпеки України» [3]. Національна гвардія України активно залучається до патрулювання вулиць, блокпостів, охорони

ключових об'єктів, супроводу конвоїв. Її роль не обмежується лише охороною правопорядку, а це також оперативне реагування на бойові загрози в тилу [4].

Сьогодні питання безпеки перестає бути лише справою силових структур. Це простір, де зіштовхуються технології, довіра громадян, економіка та політика. І, на жаль, цей простір дедалі частіше наповнюється новими викликами. У сучасному світі загрози стають динамічнішими й менш передбачуваними. Традиційні форми ризиків (злочинність, безлад, масові заворушення) поєднуються із новими: кіберзлочинністю, дезінформацією, впливом цифрових платформ, зростанням радикалізму. Це вимагає від держави гнучкості, адаптивності й ефективного стратегічного планування [13, с. 51].

Особливої уваги заслуговують фейки й маніпуляції в інтернеті. Телеграм-канали, що поширюють паніку або дезінформацію, часто працюють більш ефективно, ніж офіційні пресслужби. У цьому контексті формування цифрової стійкості стає частиною роботи правоохоронних органів. Одним з найважливіших показників ефективності поліції є рівень довіри з боку громадян. Якщо люди не довіряють поліції, то вони не звертаються за допомогою, не повідомляють про злочини, не хочуть свідчити в судах. А отже, система не працює. «Довіра – це не лише соціальна категорія, це інституційний механізм, який визначає здатність правоохоронних органів виконувати свою функцію. Високий рівень довіри дозволяє зменшити потребу у жорсткому контролі та забезпечує добровільне дотримання порядку» [13, с. 122, 136]. Публічна безпека потребує ресурсів. Але в умовах війни і кризи – ресурси обмежені. Як зазначає Пархоменко-Кучевіл О.В., навіть незважаючи на підвищення окладів для поліцейських, загальний рівень фінансування не відповідає реальному обсягу загроз, які постали перед країною. Це стосується як матеріального забезпечення, так і професійної підготовки кадрів [15, с. 147]. Зрештою, не можна вимагати якості, не вкладаючи у структуру. Брак обладнання, пального, техніки – це не дрібниці, це ризики.

У контексті війни, децентралізації й цифрової трансформації, Україна потребує нової якості управління у сфері публічної безпеки. Йдеться не лише про технічне переоснащення органів, а й про перегляд самого змісту їхньої роботи. Ключовим документом, який визначає орієнтири майбутнього, є Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України на 2023–2026 роки, затверджена МВС. У ній визначено, що пріоритетом

має стати не лише реагування на загрози, а й формування превентивної безпекової політики, що включає роботу з громадами, розвиток кіберспроможностей, адаптацію стандартів НАТО та ЄС [11]. У своїй роботі Кисько А.І. відзначає, що розробка саме такої Стратегії сприятиме переходу до системного управління ризиками й злагодженої взаємодії між державними й місцевими органами. Він наголошує на важливості нормативного закріплення профілактичної функції як основної для сучасної поліції [12, с. 424]. Майбутнє публічної безпеки – за співучастю і співвідповідальністю. Авторка зазначає, що довіра до правоохоронців формується не лише через їхню роботу, а й через наявність механізмів громадського моніторингу та звітності [15, с. 149].

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що поняття «публічна безпека» ще не отримало належного нормативного закріплення в українському законодавстві, що зумовлює термінологічну невизначеність та практичні труднощі у правозастосуванні. Водночас цей термін поступово витісняє традиційні категорії «громадський порядок» і «громадська безпека», набуваючи системного значення у сфері діяльності правоохоронних органів. Публічна безпека має розглядатися як широка правова конструкція, що поєднує охорону порядку, реагування на надзвичайні ситуації, профілактику загроз, забезпечення стабільності та захист критичної інфраструктури.

Система правоохоронних органів України, незважаючи на усталене функціонування, харак-

теризується відсутністю чіткого законодавчого визначення, розмитістю повноважень окремих суб'єктів та недостатнім рівнем міжвідомчої координації. В умовах дії воєнного стану ці проблеми особливо загострюються, зважаючи на потребу оперативного реагування, мобільності та відповідальності кожної структури за конкретний сегмент безпеки. Дублювання функцій, прогалини у нормативному регулюванні, нерівномірне ресурсне забезпечення – це ті фактори, які стримують ефективність реалізації правоохоронної функції держави.

Водночас аналіз чинного законодавства і наукових позицій дозволяє зробити висновок про об'єктивну потребу в перегляді існуючого правового підходу до організації системи публічної безпеки. Зокрема, слід нормативно закріпити єдину доктрину публічної безпеки, переглянути повноваження органів внутрішніх справ, СБУ, НГУ та ДСНС, а також запровадити дієві механізми громадського контролю, цифрової взаємодії і відповідальності за координацію дій у сфері безпеки.

Подальший розвиток української моделі публічної безпеки має ґрунтуватися на положеннях Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України на 2023–2026 роки, орієнтації на стандарти НАТО та ЄС, пріоритеті прав людини, превентивній політиці та гуманізації правоохоронної діяльності. Це вимагає не лише оновлення нормативної бази, а й формування нової управлінської культури в межах сектору безпеки, яка базується на відкритості, підзвітності та партнерстві з громадянським суспільством.

REFERENCES:

1. Constitution of Ukraine. (1996). Verkhovna Rada of Ukraine, No. 30, Art. 141. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> [in Ukrainian]
2. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu politsiyu» [On the National Police]. (2015, July 2). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> [in Ukrainian]
3. Zakon Ukrainy «Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy» [On the Security Service of Ukraine]. (1992, March 25). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> [in Ukrainian]
4. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy» [On the National Guard of Ukraine]. (2014, March 13). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18> [in Ukrainian]
5. Zakon Ukrainy «Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy» [On the Foundations of National Security of Ukraine]. (2003, June 19). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15> [in Ukrainian]
6. Zakon Ukrainy «Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu» [On the Legal Regime of Martial Law]. (2015, May 12). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> [in Ukrainian]
7. Zakon Ukrainy «Pro uchast hromadian v okhoroni hromadskoho poriadku i derzhavnoho kordonu» [On Citizens' Participation in Public Order Protection and Border Security]. (2000, June 22). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14> [in Ukrainian]
8. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2015, October 28). Resolution No. 878: Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy [On Approval of the Regulation on the Ministry of Internal Affairs]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-п> [in Ukrainian]
9. President of Ukraine. (2020, September 14). Decree No. 392/2020: Pro Stratehiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy [On the National Security Strategy of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020> [in Ukrainian]

10. Zozulia, I. V., & Dovhan, O. I. (2020). Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu politsiiu»: publichna chy hromadska bezpeka? Naukovyi visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav, (1), 83–90. [in Ukrainian]
11. Klymenko, I. (2023, April 24). Stratehiia hromadskoi bezpeky ta tsyvilnoho zakhystu Ukrainy... Uriadovyi portal. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/ihor-klymenko-stratehiia-hromadskoi-bezpeky-ta-tsyvilnoho-zakhystu-ukrainy-ta-kontseptsii-bezpekovo-ho-seredovyshcha-v-ukraini-na-2023-2026-roky-tse-odni-z-vazhlyvykh-stratehichnykh-orientyryv-mvs> [in Ukrainian]
12. Kysko, A. I. (2020). Systema normatyvno-pravovykh aktiv u sferi publichnoi bezpeky. Chasopys Akademii advokatury Ukrainy, (3–4), 417–425. [in Ukrainian]
13. Kuchеровskyi, O. O. (2022). Teoretyko-metodolohichni zasady orhanizatsii publichnoi bezpeky v Ukraini (Doctoral dissertation). Kyiv. 498 p. [in Ukrainian]
14. Myrhorod-Karpova, V. V. (2019). Zmist katehorii "pravo okhoronnyi orhan" v umovakh reformuvannia. Yurydychnyi visnyk, (2), 144–149. [in Ukrainian]
15. Parkhomenko-Kutsevil, O. V. (2022). Suchasni mekhanizmy zabezpechennia publichnoi bezpeky. Visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav, (1), 143–150. [in Ukrainian]
16. Vozniakovska, K. A., Bilenets, D. A., & Marchuk, V. V. (2024). Pravo okhoronna diialnist mytynykh orhaniv Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. Aktualni problemy derzhavy i prava, (103), 22–27. Retrieved from http://apdp.in.ua/v103/103_2024.pdf#page=22 [in Ukrainian]
17. Svitlychnyi, O. P. (2016). Zakhyst prav liudyny normamy publichnoho prava. Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy, (243), 143–147. [in Ukrainian]
18. Sorokina, N. H., Terkhanov, F. I., & Khomich, Yu. H. (2023). Publichne upravlinnia v systemi pravo okhoronnykh orhaniv. Pravo ta derzhavne upravlinnia, (2), 71–76. [in Ukrainian]
19. Farion-Melnyk, A., & Yaremko, O. (2020). Pravo okhoronni orhany: pytannia terminolohii ta systemy. Aktualni problemy pravoznavstva, (2[22]), 65–69. [in Ukrainian]
20. Yara, O. S. (2021). Do pytannia vyznachennia systemy pravo okhoronnykh orhaniv Ukrainy. Pravo i suspilstvo, (1), 477–482. [in Ukrainian]